

TRANSCRIPCIÓ EN BRUT

Aquesta transcripció està pendent de verificació i correcció. Pot contenir, doncs, errades de fidelitat i incorreccions lingüístiques i no es pot considerar com una publicació oficial

El president

Té la paraula, en nom del Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana de Catalunya, l'honorable senyor Josep Lluís Carod-Rovira.

El Sr. Carod-Rovira

Senyor president, senyores i senyors diputats, tot va bé si acaba bé i això ha acabat bé, ha costat massa, ha durat massa, hem cansat massa, però hem aconseguit el que volíem: un acord nacional majoritari a favor de fer un pas institucional endavant. Hem de reconèixer, però que no ho hem fet prou bé durant el llarg procés de debat de l'Estatut per més que el final sigui feliç, potser hem exagerat massa l'escenificació de les desavinences i no sempre hem encertat el to, l'estil i les formes; potser no ens hem explicat prou bé i no hem sabut connectar l'Estatut amb la quotidianitat de la gent, potser hem aparegut desconnectats que allò que fèiem era perquè la gent visqués millor i que un nou Estatut sí que tenia a veure amb el rebut de la llum, amb l'escola de la canalla o amb l'atenció a la gent gran. No sempre ho hem fet bé, ho hem...

Fitxer 5

...mediatitzat excessivament. Hi tenim responsabilitat, però també una mica hi tenen la seva responsabilitat els mateixos mitjans de comunicació. Però al final ha sortit bé. La gent ens reclamava país i no partits, la gent volia Catalunya i no sigles, la gent, el poble català, esperava unitat com a poble i no individualitats; ha costat, però al final ha tingut, Catalunya, país i poble.

No hi hauria aquesta solemnitat en aquesta cambra, ni aquesta expectació a la societat catalana, ni aquesta reacció de la reacció en alguns punts de la geografia peninsular, si fóssim aquí avui reunits per a aprovar només una simple proposició de llei. Ja som grans. Sabem què estem fent avui aquí. Sabem que vostè, senyor president de la Generalitat, no és un president més d'una comunitat autònoma més; vostè és el president número cent vint-i-set d'una institució nacional amb sis-cents cinquanta anys d'història. No som una autonomia més.

Tenim una història nacional de regularitat institucional, i com que la tenim, l'exhibim. Abans que vostè hi havia el president Pujol, i el president Tarradellas, i el president Irla, i el president Companys, i el president Macià. I així fins al primer. Van perdre en el seu moment el poder polític per la força de les armes, però sempre ha existit la voluntat col·lectiva de recuperar-lo per la força de la voluntat. No som una improvisació, ni un caprici, ni un invent. Ja existíem abans d'aquest Estatut i d'aquesta Constitució; i continuarem existint després d'aquests. Tenim història i tenim voluntat. Només així s'explica que algú arribat de França, després de quaranta anys, de nom Josep Tarradellas, entrés un dia a la Casa dels Canonges i s'hi quedés.

Som una nació perquè ho volem ser; i molta gent ha patit al llarg de la història per defensar-ho. Per nosaltres, per la gent d'Esquerra Republicana, aquesta nació és la nació del territori de llengua catalana i ha arribat tan lluny com lluny vulgui arribar la voluntat lliure dels seus habitants. Avui, la nació catalana, parlant per boca de la majoria immensíssima dels seus representants –nosaltres–, ha dit que era nació, i això té una força democràtica irrefutable. La nostra única arma és l'arma de la democràcia.

De fet, potser no calia anar tan a prop. Podíem haver anat al començament, una instrucció secreta en el marc dels Decrets de Nova Planta, aquella que parla que «se consiga el efecto sin que se note el cuidado» ja ho tenia clar, quan deien: «El genio de la nación, como el de los catalanes, es tenaz, altivo y amante de las cosas de su país.»

Tenia raó. Venim, doncs, d'una tradició història, som una nació amb història. Ja l'any 1918 hi va haver la gran campanya per l'autonomia política. La campanya empesa per la Mancomunitat de Catalunya i el conjunt dels ajuntaments del país, que va acabar culminant lamentablement amb la retirada dels parlamentaris catalans, de dretes i d'esquerres, del Congrés dels Diputats.

La Mancomunitat va aprovar un text d'estatut d'autonomia de Catalunya el gener de 1919 amb el suport de la unanimitat dels municipis de Catalunya. I després hi ha l'Estatut que coneixem, el del 79. Però entremig n'hi ha un altre, el de 1931. Va ser aquest un estatut aprovat en referèndum el diumenge 2 d'agost de 1931; en un

preàmbul on es reconeixia el nostre dret com a poble a l'autodeterminació, plebiscitat pels ajuntaments de Catalunya. La minoria catalana parlamentària, formant un sol grup, va ser dirigida per Lluís Companys, afusellat vuit anys més tard.

Hi havia, en aquesta minoria parlamentària, Amadeu Hurtado, que deia: «No ha dit Catalunya quina era la seva voluntat? Doncs les Corts constituents l'únic que poden fer és aprovar-la i registrar-la, que al cap i a la fi ens donen el que és nostre. D'elles depèn que ens ho donin, i si no ens ho donen és que ens ho prenen.»

Hi havia Carrasco i Formiguera, que deia: «És el poble de Catalunya el que té reconeguda a la Constitució el dret de manifestar la seva voluntat, i vosaltres teniu reconegut, també a la Constitució, el dret de discutir si aquesta voluntat és o no compatible amb la Constitució», i res més.

Hi havia Umbert Torres, que deia: «Catalunya no demana res en el seu Estatut que no sigui estrictament just. Demana moltíssim menys i es contenta plenament amb una mica menys del que va perdre contra la seva pròpia voluntat.»

Hi havia Joan [Hostalrich#], que deia: «Si al senyor president del Consell de Ministres no l'espanta la paraula, encara menys ens espanta a nosaltres. Nosaltres proclamem que som nació.»

Hi havia Rafael Campalans, que deia: «És que els catalans us volen imposar la seva llengua, us volen imposar el seu dret? No, perquè hi ha un sentit liberal que ens ho veta. Doncs si nosaltres no ho volem fer, per què ho voleu fer vosaltres?»

A Madrid manaven aleshores partits amics, però la retallada de l'Estatut de Núria va ser colossal. Va caldre la intervenció històrica del president Azaña per convèncer, sobretot als seus, perquè el text fos aprovat. Em limito només a recordar la història.

És la quarta vegada que fem un estatut d'autonomia de Catalunya, però és la primera que fem un estatut d'autonomia de Catalunya en democràcia i venint d'un altre estatut –no venim de la persecució política en dictadura, com les altres vegades. Després de mort Franco, l'única realitat, l'únic problema real eren Catalunya i el País Basc, i potser Galícia, i es va resoldre el problema negant la realitat, amb un «cafè per a

tothom», amb una generalització de les autonomies a territori sense consciència de ser-ne, ni tradició ni voluntat, simplement per disminuir la força política dels altres.

Catalunya tenia, aleshores, prestigi cultural, prestigi democràtic i també unitat nacional per aconseguir recuperar l'autonomia política. I allà tenien la mala consciència del franquisme. Sort d'això. Per aquest motiu, a la primera legislatura, la constituent, només es van presentar dos estatuts d'autonomia, el de Catalunya i el del País Basc. Han passat vint-i-sis anys, i governs de tots els colors, i encara queden competències per traspasar.

Això és l'expressió de com la mentalitat centralista, uniformista, al·lèrgica a la diversitat pesa massa en totes les posicions polítiques espanyoles. Tractin el tema que tractin –només cal llegir els diaris, escoltar les ràdios o mirar les televisions–, tot ho miren i analitzen des d'un sol punt de vista, des d'una perspectiva única, des d'una sola capacitat d'anàlisi: la unitat d'Espanya. Tant se val si són de dretes com si també en són; els pesa més el centralisme que el projecte social.

Ara mateix sentim, patim arguments, afirmacions, tòpics que són exactament els mateixos que de cent anys ençà. Fa cent anys que a Espanya algú va escriure l'article del centralisme anticatalà, i cent anys després es continua, no ja plagiant, sinó escrivint exactament igual el mateix article, amb mentides, prejudicis i els llocs comuns de sempre. Lamentable retorn permanent al passat. Passen els anys, passen els polítics, passen els partits, passen els periodistes, però el discurs majoritari sempre és el mateix.

Ara hem fet i hem aprovat un nou estatut. Per què el volíem? Totes les coses velles necessiten renovar-se; han passat vint-i-sis anys des de l'any 79, i tot canvia. Catalunya també. Hi ha realitats noves que no podem afrontar amb instruments vells; alguns han estat esmentats: la immigració, les noves tecnologies, els avenços científics, la presència a la Unió Europea. Però també hi ha una majoria de la societat catalana amb dret a vot que no va votar l'Estatut d'autonomia perquè no tenia l'edat per poder-ho fer. El nostre futur, doncs, no depèn només del passat; no depèn només d'uns drets que ens vénen de la història; depèn també i *sobretot* de la voluntat

democràtica dels catalans i les catalanes d'avui, i aquesta, la raó democràtica, és la millor raó possible.

Necessitem aquest Estatut, i ningú no té dret a impedir-ho. El necessitem pel nostre benestar i la qualitat de vida per a tothom. El necessitem per la modernització general del país i per tenir infraestructures i empreses competitives. El necessitem per assegurar la nostra continuïtat nacional com a poble en un estat plural, en una Europa diversa, en un món globalitzat.

Amb aquest Estatut només hi guanya Catalunya, tot Catalunya; no un partit, no un polític, no una ideologia, sinó un país, una gent. I què significa, què aporta, aquest nou Estatut? Per què recordarem aquest nou Estatut? Què té de nou aquest nou Estatut? Per primer cop, a l'època contemporània, en un text jurídic legal es parla de l'existència de la nació catalana. Per nosaltres no és un pur tecnicisme fred sense vida, perquè per nosaltres la nació és la gent, el país són les persones, i una nació és un espai comú de complicitats, d'interessos, de referents i, avui, també, més que mai, un espai d'emocions. Vull recordar que en aquesta afirmació també hi ha el compromís de l'Estatut de reconèixer la realitat nacional d'Aran.

Aquest Estatut ens porta més instruments útils per fer front els projectes, els problemes, els desafiaments propis d'una societat moderna a principis del segle XXI. És també l'Estatut que obre camí en la impulsió d'una nova cultura democràtica a l'Estat espanyol en clau, finalment –que ja tocava–, plurinacional. En síntesi, avui hem pujat uns quants pisos més amunt en la construcció de l'edifici de l'estat català del benestar, la modernitat, la cultura i la dignitat.

I quin ha estat, en l'elaboració d'aquest Estatut, el paper d'Esquerra Republicana de Catalunya? Què hi ha fet Esquerra? Què hi ha dut Esquerra? On s'hi nota la mà esquerra d'Esquerra?

Esquerra ha fet el que calia fer des d'un govern que per primer cop en vint-i-cinc anys ha assumit el nou Estatut com un objectiu a compartir pel conjunt de forces del Parlament al llarg de la legislatura. Esquerra ha fet el que calia amb esmenes, amb propostes, amb transaccions, amb documents de tota mena, amb aportacions. Esquerra ha fet el que calia el 29 de juliol no deixant fora Convergència i Unió de

l'acord nacional. Esquerra ha fet el que calia fins al Ple d'avui i d'ahir i d'abans-d'ahir, fins a aquest Ple d'aprovació, amb el Partit Socialista, cap a un Estatut ambiciós al costat, també, d'Iniciativa. Esquerra ha fet el que calia ahir, fins al darrer minut, al darrer segon, al darrer punt i, sobretot, fins a la darrera coma.

Hem posat l'Estatut a l'agenda i a l'escenari polític, l'hem impulsat, l'hem facilitat, i ho hem fet al costat d'una Convergència i Unió lliure dels condicionants comprensibles de Govern i al costat d'un partit socialista més fort davant del PSOE precisament per ser el Govern. Hem demostrat voluntat i capacitat d'entesa amb tothom que es volia entendre ja d'entrada –amb Convergència, amb el Partit Socialista, amb Iniciativa. Vam dir sí al nou Estatut el 1980 a través d'Heribert Barrera, i hem tornat a dir sí i hem estat dient sí al nou Estatut, sovint en solitari, durant vint-i-cinc anys fins al final.

Vam donar paraula que votàriem l'Estatut, i l'hem complert. Vam dir que renunciàvem al protagonisme final que ens pogués correspondre, i ho hem fet. No buscàvem una foto, buscàvem l'Estatut...

Fitxer 6

Tothom ha fet esforços, molts per tenir Estatut. Alguns, a més, hem fet sacrificis, polítics i personals. Una crítica habitual acostuma a ser, en aquest àmbit, referir-se a l'Estatut carregant contra l'Estatut dient que no és constitucional. Aquesta invocació permanent a la Constitució, no com un estímul democràtic, sinó com una amenaça per avançar és habitual entre aquells que es neguen a reconèixer la realitat. Sovint fa l'efecte que, per a alguns, Espanya sigui una religió de llibre únic i el seu llibre únic sigui, precisament, la Constitució, absolutament intocable. Doncs, bé, per damunt de la Constitució i abans de la Constitució hi haurà sempre la voluntat democràtica dels ciutadans de modificar-la, si vol.

Nosaltres no enganyem ningú. Érem i som independentistes. I des del nostre independentisme pragmàtic, hem sumat esforços al costat de federalistes i autonomistes. Defensem un procés gradual cap a la sobirania, un gradualisme amb horitzó. Aquest Estatut és, potser, el màxim; el punt final per a alguns, per a nosaltres,

no. Per a nosaltres és un pas més, no cap a un altre Estatut, sinó cap a un objectiu legítim: cap a l'Estat, el nostre.

Volem deixar clar, també, que si aquest Estatut té limitacions, té fronteres, que no es poden traspasar legalment és perquè aquestes limitacions i aquestes fronteres les fixa una Constitució espanyola que nosaltres vam ser els únics que no vam votar.

Aquest Estatut és, però, també i sobretot, una mà estesa a l'entesa amb Espanya. Un pacte de voluntat real i sincera amb l'Estat. Un pacte per als anys més immediats i espera una altra mà estesa a l'altra banda. La hi trobarem? Si Madrid no accepta la nostra voluntat, es desfarà una il·lusió col·lectiva, però perdrà també tota credibilitat el projecte plural del qual sovint parla el president del Govern espanyol. Però també passarà una altra cosa, anirà desfent-se tota possibilitat de continuar pensant que hi ha, realment, una altra Espanya. Una Espanya que vol conviure amb nosaltres tal com són, i no tan sols en termes d'imposició seva i subordinació nostra. Si ara no pot ser, en la millor conjuntura imaginable, és que és impossible. Si l'única Espanya possible és aquesta, no ens interessa. No ens convé perquè ens perjudica i ens exclou. Si no ens hi volen només que per pagar i dir-nos insolidaris, què hi fem, doncs, encara a Espanya?

Parlo, per exemple, d'aquesta Espanya antipàtica que diu que aquest Estatut que acabem d'aprovar democràticament aquí, per golejada democràtica, si algú vol fer servir expressions futbolístiques, ni tan sols s'hauria d'admetre a tràmit. És una barbaritat, però també és un gran pas endavant. Coses de la democràcia. Abans hi havia qui entrava per la Diagonal i no només a peu.

A qui volen que interessi una Espanya així? Que atregui una Espanya així? Que sedueixi una Espanya així? Això provoca fatiga.

En fi, gràcies, Joan Ridaó, com a referent d'Esquerra Republicana en aquest Estatut. Gràcies al poble de Catalunya per la seva paciència, la seva comprensió i el seu patriotisme, mentre sabia que els mateixos que ens esbroncàvem en públic, ens reuníem en privat compartint taula. Però també, sobretot, gràcies a les nostres famílies, que un cop més, com em deia un amic, han patit la tensió sense cobrar els

drets d'autor de la nostra activitat, sense la gratificació de les hores agradables compartides.

Ara és l'hora de la unitat nacional. Ara comença l'hora de la veritat. Per això des de la idea civil d'unitat, des d'Esquerra, vull enviar front, a tot catastrofisme i tot alarmisme, un missatge d'il·lusió, d'optimisme, d'esperança. És l'hora de continuar fent pinya a Madrid, sabent que no seran temps fàcils. Un sol crit i una sola veu, deia l'himne. Volem un estatut per viure millor i a Madrid hem de sentir la veu catalana a favor dels drets nacionals, que vol dir a favor dels drets socials, dels drets civils, la salut, l'habitatge, el treball, la cultura, la llengua, en un país on no importa la procedència de ningú, vingui d'on vingui, sinó el futur comú que volem compartir.

Hi ha temes, en determinats moments de la història, que no són ni de dretes ni d'esquerres, sinó de sentit comú, d'interès general, d'interès nacional. Pel finançament, per la cohesió social, per la llengua, per nacionalitzar el país des de la dignitat, el benestar i la cultura, ens cal una sola política nacional. I els ajuntaments, tal com vam acordar, han de sumar-se també a aquest plebiscit.

Tenim un instrument que és una gran esperança. Hem d'aconseguir que sigui també una realitat. Si volem, podem. I hi volem. I ara que hem aprovat el que som, visca la nació catalana lliure, naturalment.

(Forts aplaudiments.)